

Nr 75.

Ankom till riksdagens kansli den 13 maj 1930 kl. 10 f. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående inrättande av en kommunskogslånefond.

(1:a avd.)

I årets statsverksproposition har i avbidan på proposition i ämnet under utgifter för kapitalökning, bil. 6, punkten 7, såsom kapitalökning för en särskild statlig fond, benämnd kommunskogslånefonden, beräknats för budgetåret 1930/1931 ett belopp av 200,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i en till riksdagen den 14 mars 1930 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 267, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag föreslagit riksdagen

a) besluta, att en särskild statlig lånefond, benämnd kommunskogslånefonden, skall inrättas, vilken fond skall förvaltas av statskontoret och från vilken lån må, enligt i statsrådsprotokollet angivna grunder, av Kungl. Maj:t beviljas kommuner för förvärv av marker med otillfredsställande skogstillstånd,

b) såsom kapital för kommunskogslånefonden å riksstaten för budgetåret 1930/1931 bland utgifter för kapitalökning under rubrik »statens utlåningsfonder» anvisa ett reservationsanslag av 200,000 kronor, därav 180,000 kronor skola utgå av lånemedel, samt

c) vid bifall till vad under b) föreslagits, i erforderlig mån jämka den i förslaget till riksstat för budgetåret 1930/1931 upptagna inkomstposten »övriga lånemedel».

Beträffande utredningen i ärendet hänvisas till berörda statsrådsprotokoll.

I skrivelse den 12 maj 1928 har skogssällskapet hemställt, att Kungl. Maj:t måtte vidtaga erforderliga åtgärder för tillgodogörande av kala och försumpade marker genom deras sammanförande till gemensamhetsskogar och försättande i skogbärande skick med stöd av billiga, av staten tillhandahållna lån.

Sedan denna skrivelse enligt Kungl. Maj:ts beslut den 27 november 1928 överlämnats till de utredningsmän, vilka jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 26 oktober 1928 tillkallats med uppdrag att inom jordbruksdepartementet verkställa utredning angående statens medverkan till vinnande av skogsbörd å

vissa marker (1928 års skogsvårdskommitté), för att tagas i övervägande vid utredningens verkställande, hava utredningsmännen den 14 december 1929 avgivit betänkande angående statslån till kommuner för inköp av skogsmark i vissa fall (statens offentliga utredningar 1929:34).

Till grund för Kungl. Maj:ts förslag ligger 1928 års skogsvårdskommittés ovanberörda betänkande. Ett av kommittén utarbetat förslag till kungörelse angående lån från statens lånefond för underlättande av kommuners inköp av skogsmark i vissa fall (kommunskogslånefonden) är såsom bilaga fogat till detta utlåtande (Bil. A).

Önskvärdenheten ur det allmännas synpunkt av kommunala förvärv av skogsmarker med otillfredsställande skogstillstånd samt behovet av statsåtgärder för underlättande av sådana förvärv.

Beträffande först frågan, huruvida kommunala förvärv av skogsmarker med otillfredsställande skogstillstånd kunde anses önskvärda från det allmännas synpunkt, har departementschefen anfört följande:

»Någon meningsskiljaktighet torde ej råda därom, att ett iståndsättande av de inom landet förekommande synnerligen omfattande marker med otillfredsställande skogstillstånd är från nationalekonomisk och social synpunkt synnerligen önskvärt. För främjande av detta syfte har staten under senare år lämnat betydande understöd till utdikning av försumpade skogsmarker inom 1923 års skogsvårdslags tillämpningsområde, och har Kungl. Maj:t i proposition nr 134 till innevarande års riksdag äskat ett särskilt anslag till understödjande av andra arbeten för skogsproduktionens höjande å vissa marker under sagda lag. Även om statliga åtgärder av nu angiven art äro av mycket stor betydelse för produktivgörande av ifrågavarande marker med otillfredsställande skogstillstånd, torde det dock ej kunna antagas, att på denna väg samtliga dessa marker skola försättas i nöjaktigt skogligt skick. På sätt kommittén framhållit, torde de enskilda markägarna i ej få fall sakna erforderliga resurser eller tillräckligt intresse härför, och gäller detta särskilt sådana marker, där för ändamålet erforderliga arbeten kräva förhållandevis dryga kostnader samt det ekonomiska resultatet av dessa arbeten kan tillgodogöras först efter längre tids förlopp.

Vill man i största möjliga utsträckning nyttiggöra här avsedda marker för skogsproduktion, torde därför för ernående av detta syfte jämväl andra vägar böra anlitas än de förut angivna. I likhet med kommittén anser jag, att den utväg, som härvid i främsta rummet bör komma i betraktande, är markernas förvärvande av kommuner för att av dessa iståndsättas och förvaltas såsom kommunal egendom.

På sätt av utredningen framgår, har under de senare decennierna ett ej ringa antal kommuner förvärvat skogsmarker för drivande av skogsbruk eller avsatt medel för detta ändamål, och har intresset för bildande av kommunskogar under denna tid avsevärt stegrats. Detta förhållande torde väsentligen bero på det omfattande och intresserade arbete för ändamålet, som skogsällskapet nedlagt och som särskilt inriktats på främjande av kommunala förvärv av kala och försumpade skogsmarker samt andra marker med otillfredsställande skogstillstånd.

Erfarenheten från skogssällskapets verksamhet giver vid handen, att iståndsättande av dylika marker är en uppgift, som är väl lämpad för kommunerna. Det ligger ock i sakens natur, att kommunerna med sin till tiden obegränsade tillvaro hava större intresse för dylika arbeten än den enskilde markägaren, då de förra städse kunna räkna på att få njuta vinsten därav, även om denna utfaller först i en relativt avlägsen framtid. Det bör särskilt uppmärksammas, att kommunerna genom arbeten av ifrågavarande art kunna uppväcka och vidmakthålla ett ökat skogsvårdsintresse bland sina medlemmar och därigenom förskaffa sig indirekta fördelar.

Frågan, huruvida inköp och produktivgörande av marker, som här avses, kunna bli till fördel för vederbörande kommuners ekonomi, är tydligen beroende på markernas läge och beskaffenhet samt de kostnader, som kommunerna i varje fall få vidkännas för markernas förvärvande och iståndsättande, ävensom på den framtida prisutvecklingen å trävarumarknaden. Något generellt omdöme rörande lämpligheten från ren ekonomisk synpunkt av dylika inköp torde därför ej kunna göras, men är uppenbarligen ej uteslutet, att inköpen i gynnsamma fall kunna bli ekonomiskt lönande företag. Det torde kunna förutsättas, att kommunerna vid förvärvande av skogsmarker för ifrågavarande ändamål komma att iakttaga nödig varsamhet och ej inlåta sig på andra företag än sådana, som äro ekonomiskt berättigade.

I detta sammanhang må erinras, att kommunerna genom förvärvande av marker, varom nu är fråga, i vissa fall kunna beredas gagn även på det sätt, att de för markernas produktivgörande erforderliga arbetena lämpligen kunna utföras såsom reservarbeten.

Den av vissa skogsvårdsstyrelser hävdade uppfattningen, att kommunala förvärv av ifrågavarande beskaffenhet vore till skada för den jordbruksidkande befolkningen, enär denna därigenom fränhändes mark, som borde bibehållas i dess ägo såsom stöd för jordbruket, torde sakna fog, därest sagda förvärv begränsas till sådana skogsmarker, vilka ligga kala eller eljest äro väsentligen improduktiva och vilka ej kunna antagas bli iståndsatta genom de enskilda markägarnas försorg.

I likhet med kommittén och flertalet i ärendet hörda myndigheter anser jag alltså, att bildande av kommunkogar genom förvärvande för ändamålet av marker med otillfredsställande skogstillstånd kan vara till gagn såväl från allmän skogsvårdssynpunkt som under vissa förutsättningar även med hänsyn till kommunernas ekonomi. Det måste därför anses vara ett viktigt allmänt intresse, att bildandet av dylika skogar i ökad omfattning kommer till stånd.»

Beträffande *behovet av statsåtgärder* för främjande av kommunala förvärv av skogsmarker med otillfredsställande skogstillstånd har *departementschefen* framhållit, att de lånemöjligheter, som för närvarande stode kommunerna till buds för inköpande av sådana marker, ej vore så gynnsamma, att kommunerna därigenom kunde i erforderlig omfattning stimuleras för dylika inköp. För ernående av detta syfte har departementschefen ansett det vara nödigt, att kommunerna bereddes tillfälle att erhålla lån på sådana villkor, att lånens förräntning och amortering i väsentlig omfattning kunde ske med medel, som

inflöte genom virkesavkastningen från de skogsmarker, för vilkas förvärvande lånen upptagas. Med hänsyn härtill och då ett tillgodoseende av förenämnda lånebehov enligt departementschefens mening ej torde kunna ske på annat sätt, än att en särskild låneverksamhet för ifrågavarande ändamål anordnades genom statens försorg, har departementschefen, i likhet med kommittén och flertalet av de i ärendet hörda myndigheterna, tillstyrkt, att åtgärder vidtoges i sådant syfte.

Utskottet.

Utskottet vill erinra, att utskottet i utlåtande nr 74 i huvudsak tillstyrkt Kungl. Maj:ts ovanberörda proposition nr 134 om anvisande av ett statens skogsodlingsanslag. Det nu föreliggande förslaget, avseende att genom inrättande av en särskild statlig fond (kommunskogslånefonden) bereda kommunerna förbättrade lånemöjligheter för förvärv av mark med otillfredsställande skogstillstånd, synes utskottet utgöra ett ytterligare betydelsefullt steg i strävandena för att vinna skogsproduktion på därför tjänliga marker, som eljest icke kunna antagas bli föremål för åtgärder i detta syfte. Utskottet anser därför förslaget i princip väl ägnat att bära vinna godkännande. Till förslagets närmare utformning, vilken innebär vissa jämkningar i förhållande till kommitténs förslag, återkommer utskottet här nedan. Utskottet har emellertid endast i ett avseende funnit skäl till erinran, nämligen i fråga om räntefoten.

Låneverksamhetens omfattning m. m.

Efter att hava berört frågan i vad mån kommun äger befogenhet förvärva skogsmark av här ifrågavarande beskaffenhet, och därvid konstaterat att, med den befogenhet i sådant avseende som bör anses tillkomma kommun, det nationalekonomiska syftet med den ifrågasatta låneverksamheten torde kunna i allt väsentligt tillgodoses, har departementschefen till behandling upptagit spørgsmålet om *låneverksamhetens omfattning med hänsyn till olika slag av kommuner* samt härom anfört följande:

»I likhet med kommittén och det överbäggande flertalet i ärendet hörda myndigheter tillstyrker jag, att statslån för ifrågavarande ändamål må beviljas landskommuner, köpingar, som utgöra särskilda kommuner, landsting och kommunalförbund, som uteslutande omfatta kommuner av nämnda slag. Vad särskilt angår landsting vill jag härvid erinra, att ett flertal sådana under de senare åren förvärvat skogsallmänningar, i vissa fall av betydande storlek, samt att de erfarenheter, som gjorts i fråga om landstingens förvaltning av dessa allmänningar, i allmänhet varit mycket gynnsamma. Beträffande beviljande av lån till kommunalförbund för här avsett ändamål ansluter jag mig till den av fullmäktige i riksgäldskontoret uttalade uppfattningen, att bildande av dylika förbund för förvärv av kommunskogar måste anses önskvärt, då därigenom möjlighet skapas för inköp av dylika skogar av mera betydande storlek, vilket såväl från skoglig som ekonomisk synpunkt måste anses vara till fördel.

Med avseende å spørgsmålet, huruvida städerna bära göras delaktiga i låneverksamheten, vill jag erinra, att det allenast i undantagsfall torde förekomma, att städerna inom sina områden hava kala eller försumpade skogsmarker eller andra marker med otillfredsställande skogstillstånd av någon betydenhet.

Därest stad vill förvärva dylik mark, torde den därför i regel vara hänvisad att inköpa sådan, som är belägen inom annan kommuns område. I dylikt fall föreligger emellertid enligt vad jag i det föregående tillstyrkt möjlighet såväl för den primärkommun, där marken är belägen, som för vederbörande landsting att erhålla statslån för markens förvärvande i ändamål att istånd-sätta densamma, och synes det vid sådant förhållande vara mindre angeläget att öppna sådan möjlighet även för staden. Vidare må framhållas, att, därest städerna skulle medgivnas rätt till statslån för ifrågavarande ändamål, detta skulle nödvändiggöra att låneverksamhetens organisation anpassades efter den särskilda lagstiftning, som gäller för städernas skogar, vilket skulle i viss mån inveckla och försvåra ett ändamålsenligt handhavande av verksamheten. Slutligen är att märka, att enligt de villkor, som i propositionen nr 134 till innevarande års riksdag föreslagits skola gälla med avseende å bidrag från statens skogsodlingsanslag, dylikt bidrag ej må utgå i fråga om städernas skogar. Även om möjlighet bereddes städerna att erhålla statslån för inköp av marker med otillfredsställande skogstillstånd, skulle städerna sålunda ej, vid bifall till nämnda proposition, kunna erhålla statsbidrag för marker-nas produktivgörande, vilket tydligen skulle vara ägnat att i avsevärd grad minska städernas intresse för dylika inköp.»

Departementschefen har därför förklarar sig biträda kommitténs förslag, att städerna för närvarande ej skola inbegripas under låneverksamheten. Därest, såsom i vissa yttranden förordats, städernas skogar framdeles komma att över-föras till skogsvårdslagen, torde emellertid frågan om städernas rätt till er-hållande av statslån för ifrågavarande ändamål böra upptagas till ny pröv-ning. Departementschefen har anslutit sig till kommitténs uppfattning även därutinnan, att municipalsamhällen ej böra inordnas under låneverksamheten.

I fråga om *de olika skogar och marktyper, som skulle göras till föremål för här ifrågavarande låneverksamhet*, innebär Kungl. Maj:ts förslag, att lån endast skulle beviljas för inköp inom område, å vilket skogsvårdslagen äger till-lämpning av följande marker med otillfredsställande skogstillstånd: 1) skogs-mark, som helt saknar trädvegetation eller är bevuxen med blott enstaka träd; 2) vanhävdad skogsmark, där beståndet är av synnerligen otillfredsställande slutenhet och tillika i väsentlig mån saknar utvecklingsmöjligheter; 3) skogs-mark, som är bevuxen med s. k. stavaskogsbestånd; och 4) försumpad skogs-mark.

Vad angår frågan, huruvida statslån bör kunna beviljas beträffande mark, som nyss sagts, utan hinder därav att marken är underkastad reproduktions-plikt enligt skogsvårdslagstiftningen ävensom huruvida statslån må kunna utgå till förvärv, som omfattar förutom mark av nyssangiven typ. jämväl an-nan mark, har departementschefen uttalat följande:

»Då sagda plikt i allmänhet innefattar garantier för markens försättande i lämpligt skogligt skick, bör statslån i fråga om marken i regel ej utgå. Det bör emellertid uppmärksammas, att, där vederbörande markägare samt den, som enligt 11 § skogsvårdslagen är jämte markägaren ansvarig för reproduktionskostnader, äro insolventa, hinder på grund härav kan möta för reproduk-

tionspliktens utkrävande, och synes i dylikt fall statslån böra kunna beviljas för markens förvärvande till kommunskog. Jag tillstyrker sålunda, att under nyssangivna förutsättning statslån må utgå beträffande mark av ifrågavarande beskaffenhet, för vilken reproduktionsplikt är gällande.

På sätt kommittén framhållit, bör den omständigheten, att förvärvet omfattar, förutom sådan mark, med avseende varå lån enligt det förut anförda må utgå, även mark av annan beskaffenhet, ej utgöra hinder för låns beviljande beträffande förvärvet i dess helhet, därest arealen av sistnämnda mark är obetydlig i förhållande till hela den förvärvade arealen. Att, såsom skogssällskapet ifrågasatt, genom en uttrycklig föreskrift fixera den proportion, vari mark av nyssnämnda beskaffenhet må ingå i förvärvet utan att medföra inskränkning i rätten till statslån, synes emellertid ej lämpligt, då bedömandet av denna fråga torde böra ske med hänsyn till de i varje särskilt fall föreliggande skogligen förhållanden och andra omständigheter. Såsom utgångspunkt för ett dylikt bedömande torde dock i nära anslutning till den av skogssällskapet i förevarande avseende uttalade uppfattningen kunna angivas, att värdet av den ej låneberättigade marken i regel ej bör få överstiga 25 procent av den förvärvade markens totala värde utan att medföra reduktion i beloppet av det statslån, som må utgå med avseende å förvärvet.»

I fråga om *vilka förvärv, som böra understödjas genom statslån*, och *statslånenens storlek* avviker Kungl. Maj:ts förslag från vad skogsvårdskommittén föreslagit. Kommittén har ansett förvärv av skogsmark genom expropriation ej böra inbegripas under den ifrågasatta låneverksamheten. Kungl. Maj:ts förslag däremot avser att rätt till statslån skulle medgivas även i fråga om expropriation av ödelagd skogsmark enligt därom gällande bestämmelser. Enligt kommitténs förslag skulle dylikt lån kunna beviljas till belopp, motsvarande högst tre fjärdedelar av det uppskattade värdet av den skogsmark, varom fråga vore, jämte därå växande skog, dock att lånet ej finge överstiga tre fjärdedelar av den köpeskilling lånesökanden utfäst sig att erlägga för marken. Skogssällskapet har ansett, att statslån för ifrågavarande ändamål borde givas sådan storlek, att det motsvarade hela den köpeskilling, som lånesökanden förbundit sig betala för den skogsmark, varom fråga vore. Kungl. Maj:ts förslag innebär, att statslån för ifrågavarande ändamål skulle kunna beviljas till belopp, motsvarande högst 90 procent av det uppskattade värdet av den skogsmark, varom fråga vore, jämte därå växande skog, dock att lånet ej finge överstiga 90 procent av den köpeskilling, som lånesökanden förbundit sig att betala för marken. Vore fråga om expropriation av ödelagd skogsmark, skulle statslån kunna beviljas med högst 90 procent av den expropriationsersättning, som i laga ordning bestämts skola utgå för markens tagande i anspråk för ifrågavarande ändamål.

Utskottet. Mot Kungl. Maj:ts förslag i nu omhandlade avseenden har utskottet icke något att erinra.

Räntefoten. Med avseende å frågan om den *räntefot*, som bör tillämpas vid en statlig utlåning för här avsett ändamål må erinras, att lån från allmänna nyodlings-

fonden (kungörelse nr 396/1925) betinga 4 procent årlig ränta, lån från norrländska nyodlingsfonden (kungörelse nr 204/1926) 3 procent ränta, lån från jordförmedlingsfonden (kungörelse nr 55/1926) 4 procent ränta samt lån ur statens bostadslånefond (senast kungörelse nr 127/1929) 5 procent ränta. Vad angår lån ur egnahemslånefonden löpa dessa lån under den första tiden med 4 procent ränta samt i fortsättningen med 4½ procent beträffande lån för jordbrukslägenhet och 5 procent beträffande lån för bostadslägenhet. Jordanskaffningslån och förlagslån för främjande av statens egnahemsverksamhet betinga 4 procent ränta, varemot premielån till egnahemslåntagare äro räntefria. (Kungörelser nr 217 och 218/1928.)

Kommittén har föreslagit, att räntefoten för lån, som här avses, fastställles till 4 procent, under det att departementschefen förordat en räntefot av 4.5 procent.

Såsom motivering för sitt förslag om räntefotens bestämmande i förevarande fall till 4 procent har kommittén anfört:

Betraktade man frågan om räntefoten ur låntagarnas synpunkt, talade starka skäl för att utlåningsräntan ej sattes högre än till 4 procent. I sitt den 1 november 1929 avlämnade betänkande (sid. 66) hade kommittén framhållit, att det torde kunna antagas, att ränteavkastningen å kapital, som investerades i skogsodling av kal skogsmark eller i åtgärder för produktivgörande av skogar med mycket glesa och oväxtliga bestånd eller s. k. stavaskogar, under nu rådande konjunkturen i genomsnitt uppginge till cirka 4 procent. Det av kommittén sålunda gjorda antagandet grundades å en av kommittén i betänkandet verkställd beräkning rörande den ränteavkastning, som vid skogsodling av kal, för ändamålet tjänlig, medelgod skogsmark i södra eller mellersta Sverige kunde vinnas å det i odlingen nedlagda kapitalet. Vid denna beräkning, som givit till resultat, att nämnda avkastning ansetts kunna uppskattas till cirka 4 procent, hade kommittén, under framhållande att marken före odlingen i stort sett ej lämnade någon avkastning, ej upptagit marken till något värde. Ett dylikt beräkningssätt syntes motiverat, då, såsom i nämnda betänkande avsåges, odlingen i regel verkställdes å mark, som skogsodlaren haft i sin ägo under längre tid före odlingen. Om däremot, på sätt vid förevarande utredning åsyftades, odlingen ägde rum å mark, som odlaren för ändamålet inköpte, borde vid uppskattning av ifrågavarande ränteavkastning köpeskillingen för marken medräknas bland odlarens utgifter. Verkställdes uppskattningen under denna förutsättning, komme ränteavkastningen uppenbarligen att bliva lägre än nyss angivits. Under antagande att köpeskillingen för sådan kal skogsmark, som förut sagts, uppginge till 60 kronor per hektar — detta pris motsvarade enligt uppgift genomsnittspriset för de under skogssällskapets medverkan till skogsallmänningar inköpta kalmarker — samt med användande i övrigt av samma beräkningsgrunder, som tillämpats vid förstnämnda uppskattning, syntes ränteavkastningen, på sätt närmare framginge av en vid betänkandet såsom bilaga I fogad promemoria, kunna uppskattas till cirka 3.3 procent. Därest motsvarande uppskattning gjordes i fråga om kal skogsmark i norra Sverige, torde denna, oaktat kal skogsmark därstädes betingade lägre pris än söderut, med hänsyn till omloppstidens större längd och de mindre gynnsamma avsättningsförhållandena för virke i denna del av landet, giva till resultat en något lägre ränteavkastning än den nyss angivna. Vad nu anförts om ränteavkastning vid skogsodling av kal skogsmark torde i stort sett äga tillämpning beträffande dylik avkastning vid åtgärder för istandsättande av vanhävdade skogsmarker med mycket glesa och oväxtliga bestånd samt av

marker med stavaskogsbestånd. I fråga om försumpade skogsmarker syntes böra antagas, att kapital, som användes för inköpande och torrläggning av dylika marker, i gynnsamma fall gäve något högre avkastning än förut sagts. Med hänsyn till de mycket växlande förhållanden, som föreläge beträffande försumpade skogsmarker, torde någon beräkning av den genomsnittliga avkastningen vid torrläggning av dessa ej lämpligen kunna göras.

Av det nu anförda framginge, att kommun, vilken inköpte sådan mark med otillfredsställande skogstillstånd, som här avsåges, för att sätta densamma i nöjaktigt skogligt skick, i regel ej kunde påräkna, att den årliga ränteavkastningen å det kapital, som nedlades å inköpet och markens iståndsättande, uppginge till mera än cirka 3.3 procent. Då emellertid kommun i allmänhet torde kunna erhålla statsbidrag utan återbetalningsskyldighet med 40 å 50 procent av kostnaderna för markens iståndsättande, borde antagas, att ränteavkastningen å det kapital, som kommunen själv insatte i dylikt företag, bleve något gynnsammare än nyss sagts. Sagda avkastning torde dock, även då sådant bidrag lämnades, i allmänhet ej komma att i mera avsevärd mån överstiga 4 procent. Härav följde, att, därest något större intresse för den ifrågasatta låneverksamheten skulle kunna påräknas bland vederbörande kommuner, här avsedda statslån ej borde löpa med högre ränta än 4 procent.

Skärskådades härefter frågan om räntefoten för dessa lån från statens synpunkt, vore uppenbarligen i och för sig önskvärt, att räntefoten icke sattes lägre än den staten själv finge betala vid sin upplåning. Det torde emellertid knappast vara möjligt att med någon grad av säkerhet angiva storleken av denna statens egen upplåningsränta för en längre tidsperiod framåt. Såsom — — — tabell utvisade hade den effektiva ränta, staten vid upptagande av senaste obligationslån — år 1927 — fått vidkännas, varit, preliminärt beräknad, 4.589 procent eller i runt tal 4.6 procent. Det kunde då synas, som om statens självkostnad för medel, som under de närmast följande åren kunde komma att utlånas för ifrågavarande ändamål, med viss sannolikhet skulle kunna beräknas ligga ungefärligen vid 4.6 procent. Så torde dock knappast vara fallet. Det måste nämligen tagas i betraktande, att den av staten sedan länge vid upplåning använda statsränteformen med konverteringsrätt efter tio år medgäve staten tillfälle att utnyttja ett möjligen blivande gynnsammare ränteläge. Av förenämnda räntetabell framginge, att, såvitt hittills föreliggande erfarenhet visade, vi för närvarande icke befunno oss i någon i räntehänseende särdeles gynnsam tidsperiod. Detta vore särskilt framträdande, om man toge i betraktande ränteförhållandena för lån, upptagna under tiden 1880—1911. Kommittén hade för avsikt att föreslå, att lån från den nya lånefonden skulle utlämnas enligt tre särskilda lånetyper samt att löptiderna för lån enligt dessa typer skulle bestämmas till resp. 50, 40 och 30 år, varvid amorteringen av lånen enligt de särskilda typerna skulle begynna efter respektive 30, 20 och 10 år från lånens utlämnande. Särskilt i fråga om lån av förstnämnda typ syntes en icke ringa sannolikhet tala för att statens verkliga ränteutgift för motsvarande upplånade medel skulle med hittills använda upplåningsformer komma att genomsnittligt understiga — kanske ganska väsentligt — 4.6 procent. Det torde i belysning av de gångna årens ränteförhållanden icke vara osannolikt, att en ränta av omkring 4 procent kunde komma att utgöra statens genomsnittliga årliga räntekostnad beträffande ifrågavarande lån.

Tydligast skulle måhända statens egen räntekostnad i fråga om hithörande lån kunna påvisas, om man tänkte sig, att staten, i samma mån staten utlånade penningar för ifrågavarande ändamål, själv upptog fasta amorteringslån på 50, 40 eller 30 år. Så torde med säkerhet icke komma att ske, men det torde kunna anses mycket sannolikt, att staten med en sådan låneform skulle vid upplåningen erhålla lägre effektiv ränta än 4.6 procent.

I anslutning till vad nu anförts torde med visst fog kunna antagas, att, därest löptiderna för här avsedda statslån bestämdes på sätt förut sagts, samt räntefoten för lånen sattes till 4 procent, en dylik räntefot någorlunda motsvarade statens verkliga självkostnad för de i låneverksamheten använda medlen.

Vid bedömande av föreliggande spörsmål finge slutligen ej förbises, att det allmänna droge betydande indirekta fördelar av ett iordningställande av skogsmarker med otillfredsställande skogstillstånd i form av vidgade existensmöjligheter och rikare arbetstillfällen för befolkningen, stegrade inkomster för stat och kommun m. m. Med hänsyn härtill torde, även om räntemarknaden framdeles skulle utveckla sig på sådant sätt, att statens självkostnad för den ifrågasatta låneverksamheten skulle bli större än vad nyss förutsatts, i allt fall ur nationalekonomiska och andra allmänna synpunkter vara fullt försvarligt att i någon ringa mån gynna ett dylikt iordningställande i här avsedd ordning genom begränsande av statens utlåningsränta vid sagda verksamhet till 4 procent.

Departementschefen har i fråga om räntefotens storlek anført följande:

»För egen del finner jag mig böra förorda, att räntefoten för lån, som här avses, sättes till 4.5 procent. Jag vill härvid erinra, att enligt villkoren för statens skogsutdikningsanslag bidrag från nämnda anslag må tilldelas kommuner i samma utsträckning som enskilda skogsägare, samt att enligt de villkor, som i propositionen nr 134 till årets riksdag föreslagits med avseende å bidrag från statens skogsodlingsanslag, en liknande regel skall gälla i fråga om dessa bidrag. Då kommuner, som förvärva skogsmarker med otillfredsställande skogstillstånd, sålunda, vid bifall till nämnda proposition, kunna komma i åtnjutande av betydande statsbidrag utan återbetalningsskyldighet för iståndsättande av dessa marker, synes hänsyn härtill böra tagas vid bestämmande av räntefoten för de lån, som meddelas till själva förvärven av markerna.»

För egen del omfattar utskottet den av skogsvårdskommittén uttalade meningen, att, därest något mera allmänt intresse skall kunna påräknas från kommunernas sida, räntefoten i varje fall icke i nämnvärd grad bör överstiga räntevkastningen å kapital, som nedlägges å inköp av mark och dess iståndsättande för skogsproduktion. Utskottet vill erinra om departementschefens inledningsvis gjorda uttalande, att det för att stimulera kommunerna till inköp i erforderlig omfattning av mark av här ifrågavarande beskaffenhet torde vara nödigt, att kommunerna bereddtes tillfälle att erhålla lån på sådana villkor, att lånens förräntning och amortering i väsentlig omfattning kunde ske med medel, som inflöte genom virkesavkastning från de skogsmarker, för vilkas förvärvande lånen upptagits. Då enligt kommitténs utredning denna avkastning — även med beräkning av ett statsbidrag utan återbetalningsskyldighet å 40 å 50 procent — i allmänhet icke torde komma att i mera avsevärd mån överstiga fyra procent, synes utskottet högre räntefot än fyra procent icke böra fastställas. Även om denna räntesats för närvarande något understiger statens upplåningsränta, torde dock denna uppoffring uppvägas av de icke oväsentliga indirekta fördelar, som genom låneverksamheten skulle beredas det allmänna. Det förtjänar framhållas, att de möjligheter till lån från exempelvis pensions-

Utskottet.

försäkringsfonden mot 4.6 procents ränta och med amorteringstid av 30 à 40 år, som för närvarande stå till buds, icke torde hava förmått uppväcka något mera allmänt intresse bland kommunerna för sådana markförvärv, varom här är fråga. Utskottet vill jämväl erinra att, enligt utredningen i ärendet, från åtskilliga håll uttalats som önskvärt, att räntefoten sättes något lägre än fyra procent just med hänsyn till ovan åsyftade fördelar för det allmänna. Statskontoret har ock förklarats sig icke vilja göra någon direkt erinran mot kommitténs förslag i förevarande avseende.

Förräntning och återbetalning m. m.

Enligt Kungl. Maj:ts förslag skulle lån i fråga om *förräntning och återbetalning* hänföras till någon av tre lånetyper A, B, och C. Val av lånetyp skulle ske med hänsyn till storleken av den virkesavkastning, som skogsmarken, under förutsättning att erforderliga åtgärder för dess försättning i tillfredsställande skogligt skick utan dröjsmål vidtoges, kunde beräknas lämna under de fem tioårsperioder, som infölle närmast efter det kalenderår, varunder lånet beviljats.

Beträffande de närmare bestämmelserna för förräntning och återbetalning — vilka bygga på att förhållandena i förevarande avseende tala för bestämmande av en lång lånetid och för en koncentration av amorteringen till lånetidens senare tid, då avkastning från skogsmarken kunde påräknas — hänvisas till skogsvårdskommitténs bilagda kungörelseförslag. Härav framgår, att beträffande lånetyperna A och B räntan under tiden för lånets utlämnande till och med tio år efter utgången av det kalenderår, varunder lånet utlämnades, skall läggas till kapitalet. Amorteringsskyldigheten inträder för lånetyp A efter 30 år, för lånetyp B efter 20 år och för lånetyp C efter 10 år. Lån skall beträffande de olika lånetyperna vara slutbetalat med respektive 50:e, 40:e och 30:e året efter det kalenderår, varunder lånet utlämnats.

I fråga om vad kommittén sålunda förordad innebär Kungl. Maj:ts förslag endast ett par mindre jämkningar. *Departementschefen* har nämligen ansett, att möjlighet borde finnas att i fråga om räntans erläggande bestämma anståndstiden kortare än nyss angivits. På sätt skogssällskapet föreslagit syntes det departementschefen böra ankomma å Kungl. Maj:t att i särskilda fall, då skäl därtill vore, i samband med låns beviljande föreskriva, vare sig att in- tet anstånd med räntans erläggande skulle äga rum eller att sådant anstånd finge åtnjutas under viss kortare tid än tio år. Vidare har departementschefen i likhet med skogssällskapet framhållit, att det på grund av den inköpta skogsmarkens beskaffenhet eller låntagarnas ekonomi eller av annan anledning i särskilda fall kunde befinnas lämpligt, att amorteringen påbörjades tidigare än enligt de av kommittén föreslagna särskilda typerna vore förutsatt. För dylika fall borde enligt departementschefens mening föreligga möjlighet att fastställa en tidigare tidpunkt för amorteringens påbörjande än den, som enligt vederbörande lånetyp i allmänhet skulle tillämpas, och departementschefen har därför ansett, att Kungl. Maj:t borde äga befogenhet att i särskilda fall, då skäl därtill vore, vid beviljande av lån föreskriva, att amortering av lånet skulle påbörjas från och med ett tidigare år än det, för vilket enligt den låne-

typ, vartill lånet hänförts, detta eljest skolat ske. Meddelande av dylik föreskrift borde ej medföra någon rubbning i den allmänna regeln, att lån under den effektiva amorteringstiden skulle förräntas och amorteras medelst lika årliga avgifter (annuiteter).

I fråga om *sättet för låneärendenas prövning* innebär Kungl. Maj:ts förslag, att denna prövning skulle ankomma på Kungl. Maj:t. Med avseende å låneärendenas förberedande handläggning innefattar Kungl. Maj:ts förslag, som härutinnan något avviker från vad kommittén föreslagit, att låneansökning skulle ingivas direkt till vederbörande länsstyrelse, som skulle hava att föranstalta om erforderlig utredning i ärendet och därefter med eget utlåtande överända handlingarna till jordbruksdepartementet.

I sistnämnda hänseende har *departementschefen* anfört följande. »I fråga om sättet för utredningens verkställande torde böra föreskrivas, att, där ej länsstyrelsen med hänsyn till låneansökningens innehåll eller eljest finner uppenbart, att hinder möter mot ansökningens beviljande, länsstyrelsen skall hava att ombesörja erforderlig skoglig undersökning av den skogsmark, varom fråga är, samt att länsstyrelsen för denna undersökning äger anlita antingen vederbörande skogsvårdsstyrelse eller skogssällskapet. Att fränkänna länsstyrelsen befogenhet att anförtro dylikt uppdrag åt skogssällskapet synes ej motiverat, då sällskapet med den stora erfarenhet, som sällskapet förvärvat sig i hithörande frågor, måste anses särskilt skickat att ombesörja sådan undersökning, som nyss sagts. Vid valet av undersökningsorgan bör länsstyrelsen tillse, att kostnaderna för undersökningen hållas inom skäligen gränser, varjämte viss hänsyn bör tagas till sökandens önskan i berörda avseende.

Har länsstyrelse lämnat uppdrag, som nyss sagts, åt ettdera av nämnda organ, bör detta hava att till undersökningens förrättande förordna person, som avlagt fullständig avgångsexamen från skogsinstitutets högre kurs eller från skogshögskolans jägmästarekurs eller som eljest genom särskilt beslut av Kungl. Maj:t förklarats behörig därtill. Att förrättningsmannen skall vara anställd hos vederbörande undersökningsorgan, synes ej böra föreskrivas.

I fråga om undersökningen torde vidare böra stadgas, att instrument över denna skall avfattas enligt formulär, som fastställts av Kungl. Maj:t, samt att det skall åligga sökanden att, på sätt kommittén föreslagit, genom ombud vid undersökningen meddela de upplysningar och förete de handlingar, som prövas erforderliga, ävensom besörja behöflig hantlangning. Närmare föreskrifter i övrigt rörande ifrågavarande undersökning, vilken bör bekostas av sökanden, torde böra meddelas av Kungl. Maj:t.

Sedan undersökning, som nu sagts, ägt rum, bör sökanden beredas tillfälle att däröver avgiva yttrande, varefter skogsvårdsstyrelsen resp. skogssällskapet bör hava att med eget utlåtande snarast möjligt överlämna det vid undersökningen upprättade instrumentet jämte övriga handlingar i ärendet till länsstyrelsen.

Vad angår den utredning, som erfordras utöver nämnda skogliga undersökning, bör det ankomma å länsstyrelsen att föranstalta härom på sätt den finner lämpligt.»

Utskottet. Vad Kungl. Maj:t i nu angivna avseenden föreslagit föranleder icke någon utskottets erinran.

*Allmänna
villkoren för
utlämnande
av lån
m. m.*

Vidkommande de *allmänna villkoren för utlämnade lån* hänvisas till kommitténs detta utlåtande bilagda kungörelseförslag. *Departementschefen* har anslutit sig till vad kommittén i sådant avseende föreslagit, dock har departementschefen ansett, att då giltig anledning ej syntes föreligga att, på sätt kommittén i § 16 av kungörelseförslaget förordad, medgiva låntagarna någon respittid för erläggande av förfallen annuitet, det borde föreskrivas, att annuitet för visst kalenderår av låntagaren inbetaltes till statskontoret senast vid kalenderårets utgång, därvid den tid, varunder låntagare kunde underlåta att erlægga förfallen annuitet för visst kalenderår utan risk av åläggande att återbetala lånet i förtid, skulle bestämmas till sextio dagar från kalenderårets utgång.

§ 12 i berörda kungörelseförslag innefattar, att låntagaren skall, innan lån må utlämnas, hos statskontoret med vederbörligt bevis styrka, att den fastighet, till vilken ifrågavarande skogsmark hör, icke besväras av in-teckning för fordran, ävensom till statskontoret överlämna skriftlig, bevitnad förklaring av fastighetens föregående ägare, att denne avstår från honom tillkommande rätt att söka in-teckning i fastigheten för ogulden köpeskillning.

I detta avseende innebär Kungl. Maj:ts förslag viss avvikelse. *Departementschefen* har efter angivande av innebörden i kommitténs förslag anfört:

»Det torde emellertid vara uppenbart, att betydande svårigheter i många fall kunna möta att befria här avsedd mark från fordringsin-teckningar redan före statslånets utlämnande. Särskilt är detta händelsen, där för ernående av sådan befrielse låntagaren måste göra större avbetalningar å in-teckningsskulden, för vilka avbetalningar låntagaren måhända ej har andra medel än lånemedlen att tillgå. Även är att märka, att det kan vara av stor betydelse för låntagaren att kunna utfå lånemedlen för likviderande av den del av köpeskillingen, som skall kontant erläggas, oberoende därav om relaxering av den i marken in-tecknade gälden hunnit att äga rum. Vägande praktiska skäl tala sålunda för beredande av möjlighet för låntagaren att utbekomma lånemedlen, redan innan marken frigjorts från fordringsin-teckningar.

Från statens synpunkt torde ett tillgodoseende av låntagarens intresse i förevarande avseende näppeligen böra möta avgörande betänklighet. Det må härvid erinras, att vid lånets beviljande vederbörlig hänsyn skall tagas till att lånets belopp och de för lånet fastställda betalningsvillkoren stå i skäligt förhållande till låntagaren-kommunens skattekraft och finansiella läge och att ett fullgörande från låntagarens sida av dennes betalningsskyldighet gentemot statsverket sålunda under alla förhållanden måste anses tryggt.

Förenämnda praktiska synpunkter böra självfallet ej föranleda eftergivande av kravet å vederbörande skogsmarks frigörande från däri meddelade fordringsin-teckningar utan skänkas beaktande allenast på det sätt, att låntagaren med-gives rätt att utbekomma lånet utan hinder därav, att sådant frigörande ej ägt rum, men tillika ålägges att inom skälig tid efter lånets utlämnande styrka,

att marken är fri från dylika in-teckningar, vid äventyr att skyldighet att återbetala lånet eljest kan inträda. Inom sagda tid torde låntagaren jämväl böra vara pliktig visa, att marken ej i hans hand häftar för ogulden köpeskilling.»

Departementschefen har sålunda förordat att i stället för berörda bestämmelse i § 12 av kommittéförslaget föreskrift meddelas, att låntagare skall vara pliktig att senast innan två år efter lånets utlämnande hos statskontoret med vederbörliga bevis eller handlingar styrka, dels att den skogsmark, lånet avser, ej besväras av in-teckning för fordran, dels ock att marken ej i låntagarens hand häftar för ogulden köpeskilling eller att säljaren i den med låntagaren upprättade köpehandlingen förklarar sig avstå från honom tillkommande rätt att söka in-teckning för sådana köpeskilling, allt vid äventyr att lånet eljest må förklaras förfallet till återbetalning å tid, som av Kungl. Maj:t föreskrives. Då det undantagsvis kunde möta svårighet för låntagaren att inom två år efter lånets utlämnande fullgöra sin skyldighet i nämnda avseenden, har departementschefen ansett böra stadgas, att Kungl. Maj:t skulle äga att i särskilda fall med-giva låntagaren anstånd med skyldighetens fullgörande under ytterligare högst två år.

Utskottet ansluter sig till Kungl. Maj:ts förslag i nu berörda avseenden.

Utskottet.

I fråga om *tillsynen å lånevillkorens fullgörande* skall enligt Kungl. Maj:ts förslag, som i detta hänseende i viss mån avviker från vad kommittén föreslagit, tillsynen å att låntagare ej förfogar över lånemedlen för annat än stadgat ändamål samt ej i strid mot meddelade bestämmelser överlåter eller in-tecknar den med dessa medel förvärvade skogsmarken uppdragas åt vederbörande länsstyrelse. Likaledes har departementschefen ansett, att övervakandet därav, att låntagaren fullgör sin skyldighet i fråga om skogsmarkens försättande i tillfredsställande skogligt skick samt beträffande vidmakthållande av därå uppkommen plantskog, principiellt böra anförtros åt länsstyrelsen, varvid styrelsen skulle äga påkalla erforderligt biträde från vederbörande skogsvårdsstyrelse samt, i fråga om skogar, som vore anslutna till skogssällskapet, jämväl av detta.

Tillsyn å lånevillkorens fullgörande m. m.

För förvaltningen av här avsedd kommuns-kog skall enligt Kungl. Maj:ts förslag som regel tillsättas en kommuns-kogsnämnd. En sådan anordning skulle enligt departementschefens mening dels medföra ökad garanti för en ändamålsenlig skötsel av skogen, dels ock i betydande mån underlätta den kontroll å lånevillkorens fullgörande, som skulle utövas av länsstyrelsen. Det skulle sålunda ankomma å Kungl. Maj:t att, där ej i särskilda fall kommuns-kogsnämnd funnes obehöfelig, vid låns beviljande förordna om tillsättande av sådan nämnd, för vilken reglemente skulle fastställas av Kungl. Maj:t.

Nämnden skulle bestå av tre eller fem ledamöter, av vilka i förra fallet två och i senare fallet fyra, jämte suppleanter till lika antal, skulle utses av sökanden och en ledamot jämte en suppleant av skogsvårdsstyrelsen eller, där skogen vore ansluten till skogssällskapet, av detta. Nämnden skulle åligga att årli-

gen och, där länsstyrelsen så påfordrade, jämväl eljest till länsstyrelsen lämna för tillsynens fullgörande erforderliga uppgifter rörande skogsmarkens förvaltning och lånemedlens disposition ävensom att, där kommunen skulle efter-sätta vad kommunen enligt lånevillkoren åläge, därom ofördröjligen göra an-målan till länsstyrelsen. Närmare föreskrifter rörande nämndens skyldigheter i förevarande hänseenden ha ansetts böra meddelas av Kungl. Maj:t.

I förenämnda av kommittén framlagda kungörelseförslag hava upptagits föreskrifter i ett flertal *detaljfrågor*, avseende karaktären av det köpeavtal, som lånesökanden skall hava träffat rörande vederbörande skogsmark, innehållet av låneansökning och uppgift å de handlingar, som skola bifogas ansökningen, innehållet av det instrument, som skall upprättas över undersökning av skogsmarken, inom vilken tid efter låns beviljande rekvisition å lånemedlen senast skall ske hos statskontoret, befogenhet för Kungl. Maj:t att på ansökan lämna låntagare tillstånd att i förtid återbetala lånet m. m.

Mot ifrågavarande detaljföreskrifter i kommitténs förslag har departementschefen förklarar sig i stort sett ej hava något att erinra. Det syntes honom emellertid böra ankomma å Kungl. Maj:t att, sedan riksdagen fattat beslut i förevarande anslagsfråga, närmare pröva kommitténs förslag i denna del samt meddela de bestämmelser, som utöver de av honom tillstyrkta grunderna för ifrågavarande låneverksamhet kunde finnas erforderliga i förevarande hänseenden eller i övrigt kunde påkallas för vinnande av det med verksamheten avsedda ändamålet.

Utskottet. Mot Kungl. Maj:ts förslag i nu omhandlade avseenden har utskottet intet att erinra.

Statsanslagets beräknande. Vad slutligen angår frågan om för ändamålet erforderligt statsanslag har departementschefen beräknat medelsbehovet under budgetåret 1930/1931 till 200,000 kronor. Därefter har departementschefen anfört följande.

»Därest, såsom jag i det föregående tillstyrkt, räntefoten för ifrågavarande statslån bestämmes till 4.5 procent, torde enligt de grunder, som tillämpas i fråga om beredande av medel för statens utlåningsverksamhet, av berörda anslag 10 procent eller 20,000 kronor böra anvisas att utgå av skattemedel och återstoden av lånemedel. Jag erinrar härvid, att under punkten 92 i statsverkspropositionen till årets riksdag för understöd till vissa åtgärder inom jordbrukets område beräknats för nästkommande budgetår ett belopp av 800,000 kronor samt att detta belopp lämnar tillgång jämväl till bestridande av den del av berörda anslag, som enligt det nyss anförda bör utgå av skattemedel. Då det i statsverkspropositionen beräknade anslaget å 200,000 kronor för kapitalökning å kommunskogslånefonden uppförts att i sin helhet täckas av lånemedel, påkallas, vid bifall till vad jag nu föreslagit, en jämkning av inkomstposten 'övriga lånemedel'.»

Utskottet. Beräkningen av det erforderliga anslagsbeloppet föranleder ingen utskottets erinran.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) besluta, att en särskild statlig lånefond, benämnd kommunskogslånefonden, skall inrättas, vilken fond skall förvaltas av statskontoret och från vilken lån må, enligt i statsrådsprotokollet angivna grunder med däri av utskottet här ovan angiven förändring, av Kungl. Maj:t beviljas kommuner för förvärv av marker med otillfredsställande skogstillstånd,

b) såsom kapital för kommunskogslånefonden å riksstaten för budgetåret 1930/1931 bland utgifter för kapitalökning under rubrik »statens utlåningsfonder» anvisa ett *reservationsanslag* av 200,000 kronor.

Beträffande sättet för medlens anskaffande torde statsutskottet framdeles under riksdagen avgiva förslag.

Stockholm den 12 maj 1930.

På jordbruksutskottets vägnar:

C. J. JOHANSSON.

Närvarande: se utlåtande nr 74.

1928 års skogsvårdskommittés

förslag

till

Kungörelse

angående lån från statens lånefond för underlättande av kommuners inköp av skogsmark i vissa fall (kommunskogslånefonden).

Härigenom förordnas som följer:

§ 1.

Från kommunskogslånefonden må enligt bestämmelserna i denna kungörelse lån av Kungl. Maj:t beviljas landskommun, köping, som utgör särskild kommun, landsting eller kommunalförbund, omfattande uteslutande kommuner av nämnda slag, för inköp inom område, å vilket skogsvårdslagen äger tillämpning, av sådan mark med otillfredsställande skogstillstånd, som nedan sägs:

- 1) skogsmark, som helt saknar trädvegetation eller är bevuxen med blott enstaka träd;
- 2) vanhävdad skogsmark, där beståndet är av synnerligen otillfredsställande slutenhet och tillika i väsentlig mån saknar utvecklingsmöjligheter;
- 3) skogsmark, som är bevuxen med s. k. stavaskogsbestånd; eller
- 4) försumpad skogsmark.

§ 2.

Lån må beviljas till belopp, motsvarande högst tre fjärdedelar av det uppskattade värdet av den skogsmark, varom fråga är, jämte därå växande skog, dock att lånet ej må överstiga tre fjärdedelar av den köpeskilling, lånesökanden utfäst sig att erlagga för marken.

§ 3.

Lån må ej beviljas, där ej sökanden träffat bindande avtal om inköp av skogsmarken; dock vare den omständigheten, att enligt köpeavtalet sökanden skall vara bunden därav allenast om det sökta lånet beviljas, ej hinder för låns meddelande.

Ej må lån utlämnas, med mindre skogsmarken är fri från inteckning för fordran.

§ 4.

Å lån skall beräknas ränta efter fyra procent om året.

§ 5.

Vid beviljande av lån skall detsamma i fråga om förräntning och återbetalning hänföras till någon av följande tre lånetyper:

Lånetyp A: Under tiden från lånets utlämnande till och med tio år efter utgången av det kalenderår, varunder lånet utlämnades, lägges för varje kalen-

derår upplupen ränta till kapitalet. Å upplupen ränta för ett tidigare år beräknas ränta under följande år. Å sammanlagda beloppet av kapital- och ränteskulden vid utgången av nämnda tio år gäldas därefter årligen ränta under tjugu år. Sedan sålunda trettio år förflutit från det år, varunder lånet utlämnades, förräntas och amorteras nyssnämnda kapital- och ränteskuld medelst lika årliga avgifter (annuiteter) så avpassade, att hela skulden är slutbetald med det femtionde året efter det kalenderår, varunder lånet utlämnades.

Lånetyptyp B: För tiden från lånets utlämnande till och med tio år efter utgången av det kalenderår, varunder lånet utlämnades, gälla samma bestämmelser som beträffande typ A. Å sammanlagda kapital- och ränteskulden vid utgången av nämnda tio år gäldas därefter årligen ränta under tio år. Sedan sålunda tjugu år förflutit från det år, varunder lånet utlämnades, förräntas och amorteras kapital- och ränteskulden medelst lika annuiteter sålunda, att hela skulden är slutbetald med det fyrtonde året efter det kalenderår, varunder lånet utlämnades.

Lånetyptyp C: Under tiden från lånets utlämnande till och med tio år efter utgången av det kalenderår, varunder lånet utlämnades, gäldas årligen ränta. Därefter förräntas och amorteras lånet medelst lika annuiteter sålunda, att hela lånet är slutbetalt med det trettionde året efter det kalenderår, varunder lånet utlämnades.

Val av lånetyp sker med hänsyn särskilt till storleken av den virkesavkastning, som den ifrågavarande skogsmarken, under förutsättning att erforderliga åtgärder för dess försättande i tillfredsställande skogligt skick utan dröjsmål vidtagas, kan beräknas lämna under de fem tioårsperioder, som infalla närmast efter det kalenderår, varunder lånet beviljats.

§ 6.

Ansökan om lån skall vara ställd till Kungl. Maj:t och ingivas till skogsvårdsstyrelsen i det landstingsområde, inom vilket den ifrågavarande skogsmarken är belägen. Ansökningen skall innehålla uppgift, förutom angående det sökta lånets belopp, om skogsmarkens läge, storlek och beskaffenhet samt om beloppet av den köpeskillning, sökanden utfäst sig att erlagga för marken. I ansökningen skall därjämte angivas, vilken av de i § 5 omnämnda lånetyper med avseende å lånet anses böra komma till användning.

Vid ansökningen skola fogas:

- 1) bestyrkt avskrift av handling, som upprättats angående sökandens inköp av skogsmarken;
- 2) gravationsbevis rörande den fastighet, till vilken skogsmarken hör; samt
- 3) styrkt utdrag ur fastighetslängd vid senaste allmänna fastighetstaxering och vid därefter senast verkställd särskild fastighetstaxering, allt såvitt rör den fastighet, till vilken skogsmarken hör.

§ 7.

Finner skogsvårdsstyrelsen, med hänsyn till låneansökningens innehåll eller eljest, uppenbart, att hinder möter mot ansökningens beviljande, översänder styrelsen omedelbart handlingarna i ärendet jämte eget utlåtande till länsstyrelsen.

§ 8.

Mom. 1. Finner skogsvårdsstyrelsen ej uppenbart, att hinder möter mot låneansökningens beviljande, förordnar skogsvårdsstyrelsen så snart ske kan hos styrelsen anställd befattningshavare, som avlagt fullständig avgångsexamen från skogsinstitutets högre kurs eller från skogshögskolans jägmästarekurs, att utan dröjsmål verkställa undersökning av den skogsmark, varom fråga är,

jämte därå växande skog. Instrument över dylik förrättning skall avfattas enligt formulär, som fastställles av Kungl. Maj:t, och innehålla följande:

a) uppgifter om skogsmarkens areal och beskaffenhet samt om myckenheten och beskaffenheten av därå växande skog;

b) utlåtande, huruvida skogsmarken är att anse såsom mark, med avseende vara lån jämlikt § 1 må beviljas;

c) uppgifter om avsättningsförhållandena för virkesprodukter från skogsmarken och om virkespriserna å avsättningsorten;

d) värdering av skogsmarken och därå växande skog i befintligt skick;

e) summarisk uppgift angående de skogsodlings-, utdiknings- eller andra arbeten, som finnas erforderliga för skogsmarkens försättande i tillfredsställande skoglign skick, beräkning av kostnaderna för dessa arbeten samt angivande av den tid, som beräknas åtgå för arbetenas utförande;

f) uppskattning av rotvärdet av det virke, som under en tid av femtio år näst efter utgången av det kalenderår, varunder uppskattningen sker, med iakttagande av god skogsvård beräknas kunna uttagas ur den å marken förefintliga och uppkommande skog; skolande denna uppskattning avse varje period om tio år under sagda tidrymd;

g) beräkning av den uthålliga nettoavkastning, som, under förutsättning att de under e) angivna arbetena utföras, å skogsmarken förefintlig och uppkommande skog kan beräknas lämna, så ock uppskattning, på grundval av denna beräkning, av värdet å skogsmarken och därå växande skog; samt

h) förslag rörande den lånetyp, som i det föreliggande fallet anses böra komma till användning.

Lånesökanden är pliktig att, genom ombud, vid förrättningen meddela de upplysningar och förete de handlingar, som prövas erforderliga, så ock att ombesörja behöflig hantlangning.

Mom. 2. Ersättning för förrättningen skall utgå enligt grunder, som bestämmas av Kungl. Maj:t, samt gäldas av sökanden.

§ 9.

Sedan i låneärende utredning enligt § 8 mom. 1 ägt rum samt sökanden beretts tillfälle att inom förelagd kort tid avgiva yttrande över utredningen, har skogsvårdsstyrelsen att ofördröjligen översända handlingarna i ärendet jämte eget utlåtande till länsstyrelsen. Utlåtandet skall innehålla yttrande, huruvida eller i vad mån ansökningen anses böra beviljas, samt angiva de skäl, varpå yttrandet grundas.

§ 10.

Efter det handlingarna i låneärende inkommit till länsstyrelsen samt den ytterligare utredning i ärendet, som må finnas påkallad, verkställt, överlämnar länsstyrelsen så snart ske kan handlingarna jämte eget utlåtande till jordbruksdepartementet.

Innan låneansökning prövas, inforrdar Kungl. Maj:t däröver yttrande från centralrådet för skogsvårdsstyrelsernas förbund.

§ 11.

På framställning av lånesökande äger Kungl. Maj:t, då lån beviljas, förordna, att den ifrågavarande skogsmarken skall stå under förvaltning av en särskild nämnd (kommunskogsnämnd) med reglemente, som fastställles av Kungl. Maj:t. Sådan nämnd skall bestå av tre eller fem ledamöter, av vilka i förra fallet två och i senare fallet fyra, jämte suppleanter till lika antal, utses av sökanden och en ledamot jämte en suppleant av skogsvårdsstyrelsen.

§ 12.

Sedan Kungl. Maj:t om beviljat lån lämnat statskontoret underrättelse, utanordnar statskontoret efter låntagarens rekvisition lånemedlen till denne mot förbindelse att använda samt förränta och återbetala lånet enligt därom gällande bestämmelser. Formulär till förbindelse fastställs av statskontoret.

Innan lån må utlämnas, skall låntagaren hos statskontoret med vederbörligt bevis styrka, att den fastighet, till vilken ifrågavarande skogsmark hör, icke besväras av inteckning för fordran, ävensom till statskontoret överlämna skriftlig, bevittnad förklaring av fastighetens föregående ägare, att denne avstår från honom tillkommande rätt att söka inteckning i fastigheten för ogulden köpeskilling.

Då lån utlämnas, skall statskontoret till låntagaren överlämna en tablå över de ränte- och amorterings-(annuitets-)likvider, som denne har att erlægga för lånet.

§ 13.

Det åligger länsstyrelsen att, sedan lån beviljats, så snart ske kan bevisligen giva låntagaren del av Kungl. Maj:ts beslut.

§ 14.

Har lånesökande ej inom ett år efter det lån beviljats till statskontoret inkommit med rekvisition å lånemedlen, vare sökanden förlustig rätten att utfå desamma.

§ 15.

Då lån enligt lånetyp A eller B utlämnats, åligger det statskontoret, för fordringsrättens bevarande, att inom tio år från den dag, då lånet utlämnades, i laga ordning erinra låntagaren om lånefordringen.

§ 16.

Ränta eller amortering (annuitet) för visst kalenderår skall senast den 31 januari nästföljande år av låntagaren inbetalas till statskontoret. Å belopp, som ej gäldas inom föreskriven tid, erlägges ränta efter sex procent om året, tills betalning sker.

Har inbetalning ej fullgjorts inom sextio dagar från den 31 januari, skall statskontoret därom göra anmälan hos Kungl. Maj:t, som bestämmer, huruvida det återstående kapitalbeloppet jämte ränta skall av låntagaren återbetalas före den tid, som vid lånets beviljande i sådant avseende bestämts.

§ 17.

Det åligger låntagare att inom skälig tid efter det lånet utlämnats vidtaga erforderliga åtgärder för försättande av den skogsmark, lånet avser, i tillfredsställande skogligt skick, i den mån dylika åtgärder kunna anses medföra nytta, som motsvarar kostnaden för deras utförande, ävensom att vidmakthålla den skog, som genom åtgärderna uppkommit å marken, intill dess skogen nått den utveckling, att den ej längre är att räkna såsom plantskog.

§ 18.

Skogsmark, för vars inköpande lån utlämnats, må ej, innan lånet blivit till fullo återbetalt, av låntagaren överlätas eller med inteckning för fordran belastas, med mindre Kungl. Maj:t efter ansökan därtill lämnar tillstånd.

§ 19.

Har låntagare förfogat över lånemedel för annat än stadgat ändamål, eller har låntagare förfarit i strid mot bestämmelserna i § 18, vare lånet förfallet till återbetalning å tid, som av Kungl. Maj:t föreskrives.

Har låntagare eftersatt honom enligt § 17 åliggande skyldighet, ankommer det på Kungl. Maj:t att bestämma, huruvida eller i vad mån lånet skall av låntagaren återbetalas i förtid.

Försummas inbetalning av lånebelopp jämte ränta, som jämlikt denna paragraf skall inbetalas i förtid, vare låntagaren pliktig att därå gälda ränta efter sex procent om året från föreskriven inbetalningsdag, tills likvid sker.

§ 20.

Det åligger såväl länsstyrelsen som skogsvårdsstyrelsen att tillse, att låntagare ej förfogar över lånemedlen för annat än stadgat ändamål eller förfar i strid mot bestämmelserna i § 18. Därjämte är skogsvårdsstyrelsen pliktig övervaka, att låntagaren ej eftersätter vad honom enligt § 17 åligger. Har låntagaren åsidosatt sin skyldighet i något av nu angivna avseenden, vare länsstyrelsen eller skogsvårdsstyrelsen, då kännedom därom vinnes, pliktig att om förhållandet göra anmälan till Kungl. Maj:t.

§ 21.

Skall lån enligt bestämmelserna i § 16 eller § 19 återbetalas i förtid, äger Kungl. Maj:t föreskriva, att låntagaren skall, utöver det kapitalbelopp, som å lånet återstår oguldet, jämte stadgad ränta därå, tillika utgiva ersättning för statsverkets kostnad för lånet med belopp, motsvarande en årlig ränta efter en halv procent, utgående under tiden från lånets utlämnande, till dess detsamma i sin helhet återbetalts, samt beräknad å lånets kapitalbelopp eller, beträffande tid, varunder lånet amorterats, å vad av sagda belopp efter varje amortering utestått oguldet; dock att ersättningen minst skall utgöra fem procent av det ursprungliga kapitalbeloppet.

I särskilda fall, då skäl därtill äro, äger Kungl. Maj:t bestämma ersättningen till lägre belopp än nu sagts.

§ 22.

Kungl. Maj:t äger, om skäl därtill visas, på ansökan lämna låntagare tillstånd att i förtid återbetala lånet, och ankommer därvid på Kungl. Maj:t att föreskriva de villkor, varunder sådan återbetalning må ske.

§ 23.

Vad enligt denna kungörelse gäller om skogsvårdsstyrelse skall äga tillämpning jämväl å skogssällskapet med iakttagande, att sällskapet enligt § 11 tillkommande befogenhet att utse en ledamot jämte en suppleant i kommunskogsnämnd samt sällskapets skyldighet enligt § 20 att öva tillsyn däröver, att låntagare fullgör vad honom i vissa hänseenden åligger, skola avse allenast skogar, som äro anslutna till sällskapet, samt att beträffande nämnda skogar skogsvårdsstyrelse ej skall äga sådan befogenhet, som i § 11 sägs, men däremot vara pliktig att jämte sällskapet utöva sådan tillsyn, som nyss angivits.

Om låneansökning, som ingivits till skogssällskapet, skall sällskapet ofördröjligen lämna vederbörande skogsvårdsstyrelse underrättelse.

§ 24.

De närmare bestämmelser, som prövas erforderliga för vinnande av ändamålet med denna lånerörelse, meddelas av Kungl. Maj:t.